

Het heiligenboek

Heiligen aan het woord (25). Carolus Borromeus Tom Zwaenepoel

Geboren wordt Carolus Borromeus in 1538 op het slot Arona aan het Lago Maggiore in Italië. Al vroeg voelt hij zich geroepen tot de geestelijke stand. Op zeventjarige leeftijd trekt hij naar een kloosterschool. Als twaalfjarige wordt hij zowaar ingezet als abt van de benedictijnen van Arona. Op dit ambt maakt de familie aanspraak, omdat het verbonden is met heel wat inkomsten. Als veertienjarige vat Carolus in Pavia zijn studies in de rechten aan, die hij in 1559 met een doctorstitel afsluit. Zijn oom, pas verkozen tot paus Pius IV, roept hem naar Rome en benoemt hem tot staatssecretaris en later tot kardinaal-diaken. In die functie heeft hij veel invloed op de staats- en kerkpolitiek. De dood in 1562 van zijn broer, op wie hij erg gesteld is, brengt een ommekeer in zijn leven. Als zijn familie erop aandringt te huwen, laat hij zich in 1563 in het geheim tot priester wijden en leidt hij voorts een ascetisch leven. Kortelings daarna ontvangt hij de bisschopswijding. In 1564 wordt hij aangesteld als aartsbisschop van Milaan. Tijdens de grote pest van Milaan (1576-1578) neemt hij maatregelen om de zieken te verzorgen, wat velen het leven redt, maar zijn eigen gezondheid aantast. In 1578 ontstaat uit die

arbeid de orde van de oblaken van de heilige Ambrosius. Uitgeput sterft Carolus in 1584.

Carolus is een groot bisschop die van zijn opdracht helemaal zijn levenstaak maakt. Zijn voorbeeldige levenswandel uit zich in zijn motto *Humilitas* (deemoed). Tijdens de hongersnood van 1569 maakt hij schulden om voedsel te kunnen uitdelen. Als de pest zeven jaar later in Milaan uitbreekt, neemt zijn invloed toe als gevolg van zijn opofferingsgezindheid. Hij verplicht iedere priester, monnik en kloosterzuster in de stad te blijven en pestlijders bij te staan. Zelf geeft hij dag na dag het voorbeeld: hij bezoekt en troost de zieken, dient hun de sacramenten toe en koopt met het geld van de schatkist van het bisdom voedsel en geneesmiddelen voor hen. Zoals Jezus wil hij dienaar van iedereen zijn. Hij is streng, vast, bidt, vereert Jezus' lijden en doet aan Bijbelstudie.

Door zijn ijver, wijsheid en energie wordt Carolus een van de belangrijkste theologen van de katholieke hervorming van de zestiende eeuw. Hij zet zich in voor de heropening en voleinding van het Concilie van Trente (1563). Met diverse synodes en zijn *Acta ecclesiae mediolanensis* (1582) draagt hij bij tot de uitvoering van de goedgekeurde decre-

ten bij geestelijkheid, kloosters en bevolking. Tot op vandaag is zijn codex van pastorale wetgeving gezaghebbend.

Carolus bezoekt alle kloosters, tot in de dalen van de Alpen, evenals de achthonderd parochies van zijn bisdom, sommige meermaals, om zich te informeren over de gang van zaken en om tucht in te voeren of te herstellen. Hij vernieuwt het kloosterleven en sticht een nieuwe congregatie van seculiere priesters, de oblaken. Bovendien zet Carolus zich in voor het religieuze onderricht van kinderen en ijvert hij voor de oprichting van instituten om priesters en leken op te leiden. Al zijn familierelaties gebruikt hij om de rechten van de Kerk tegenover de staat te verdedigen en de discipline binnen de Kerk te handhaven.

Zijn voornaamste inspiratiebron is God: „Het is een geschenk van God als je ondersteund wordt zodat je niet valt. Het is een geschenk van God dat jou de kracht gegeven wordt tot het laatste door te zetten” (homilie van 5 september 1583).

Voor zijn tijdgenoten is Carolus het symbool van vorming en geleerdheid en het model van een nieuw bisschopsideaal. Hij leert dat hervorming in de Kerk pas mogelijk is na de hervorming

van de harten en de mensen. Overtuigde christenen zijn moedig en consequent en dragen met hun kerkelijke engagement bij tot de overwinning in de strijd om waarheid en vernieuwing. Opmerkelijk is ook Carolus' aandacht voor het broze, kwetsbare, het humane. In de *Acta ecclesiae mediolanensis* schrijft hij openhartig: „Ben je in de zielzorg actief? Verwaarloos dan niet de zorg voor jezelf. Wees tegenover anderen niet zo vrijgevig dat er voor jou niets overblijft. Je moet weliswaar aan de zielen denken van wie je herder bent, maar niet zo dat je jezelf vergeet.”

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

16 december, 9 uur, Braambos via VRT één (herhaling omstreeks 23.30 via Canvas). Na de actualiteit op het snijpunt van maatschappij en spiritualiteit in *Close-up* de eerste aflevering van drie in de miniserie *Kruisweg onderbroken*, over hoe gelovigen kunnen omgaan met het lijden. In de eerste uitzending beantwoordt theoloog Marc Steen de vraag hoe we God en lijden samen kunnen denken? Ann Verstreken-Heerinckx getuigt hoe zij omging met het plotse overlijden van haar echtgenoot. Dirk De Vis vangt vluchtelingen op en laat de kijker kennismaken met de moeilijkheden die zij ervaren. Als hoofdpastor in het Imeldaziekenhuis in Bonheiden vertelt Filip Zutterman hoe hij God ontmoet in de lijdende mens. Tot slot de eerste aflevering van het dubbelluik *Wat vertellen kerkgebouwen?* over de betekenis van liturgische voorwerpen en kerkelijke architectuur. Model staat de Sint-Agneskerk-buitende-muren in Rome.

De vrome kudde

Diplomatie

Ingezonden door Jan Umans

Twee jonge kunstenaars hadden het over hun recente bezigheden.

– Mijn zaken gaan eigenlijk niet zo goed. Ik heb zopas een schilderij gemaakt voor een vrouw, maar ze vond het niet mooi. Ze zei dat ze op een aap leek

– Je hebt dat toch wel diplomatisch aangepakt, hoop ik?

– Jazeker, ik heb gezegd dat ze daar beter aan gedacht had vóór ze haar portret liet schilderen.

Opstelsnippers

Ingezonden door Chris Wauters

We hadden veel werk, want er waren boterkoeken voor 300 mensen die allemaal opengesneden en gesmeerd moesten worden.

Velen gaan naar de winkel om een groot stuk vlees zoals mijn moeder.

We mochten spelen met oude kleren van mijn grootouders die netjes gewassen en gestreken in hun kist liggen.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

plaats in Limburg	boks-term	Turkse titel	vulkaan op Sicilië	hersenschim	vervuilde mist
afwijkende vorm	deel v.e. bijenkorf		neon	spil	
		6		meisjesnaam	1
prettig			7		
plaats in Japan					
			in het jaar		
			onderneming		
kunstwerk	2	voorzetsel	put- emmer	onzin	
grote bijl	24 uur		5		geld- stuk
	gedorste halmen	eveneens		voor de middag	
		cijfer		wedstrijd- beker	
land in Zuid-Amerika	explosieve stof	8	kleur		3
	Europees Parlement		bazige vrouw		
			deel v.e. boom		
dans			4	hoofd- deksel	

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DE PUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: **VIBRATIE**

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---